

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ Α' ΤΟΜΟΥ

ΜΕΡΟΣ 1^ο

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ

1.1	Τα Χαρακτηριστικά της Ελληνικής Γεωργίας.....	29
1.2	Οικονομική των Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων: Θεμελιώδεις Έννοιες.....	30
1.3	Περί της Προσόδου γενικά και της Προσόδου της Γης ειδικότερα (Έγγειος Πρόσοδος)	31
1.4	Τα Συστατικά Στοιχεία της Αγροτικής Προσόδου	33
1.5	Τα Είδη Χρηματοοικονομικών Αποτελεσμάτων της Γεωργικής (Αγροτικής) Εκμετάλλευσης	35
1.6	Οι Αποδόσεις Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων σε Σχέση με το Μέγεθός τους	40
1.7	Ο Νόμος της Μη Ανάλογης Απόδοσης	43
1.8	Χαρακτηριστικά Στοιχεία της Αγροτικής Περιουσίας.....	44
1.9	Η Εντατικότητα των Αγροτικών Ειδικότερα Εκμεταλλεύσεων.....	47
1.10	Η Τήρηση Λογαριασμών από τις Αγροτοβιομηχανικές Επιχειρήσεις και η Σκοπιμότητά της.....	47
1.11	Το Γεωργικό Κεφάλαιο (Capital agricole, agricultural capital)	49
1.12	Η Σχέση Αγροτικής Λογιστικής και Αγροτικής Στατιστικής	50
1.13	Ερωτήσεις επί της ύλης του 1 ^{ου} Μέρους.....	53
1.14	Βιβλιογραφία 1 ^{ου} Μέρους	54

ΜΕΡΟΣ 2^ο

Η ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ

2.1	Εισαγωγή.....	59
2.2	Βασικές Έννοιες του Οικονομικού Λογισμού των Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων	60
2.3	Οι Δυσχέρειες που Συναντούνται κατά την Οργάνωση ενός Συστήματος Αγροτικής Λογιστικής Αναλυτικότερα	64
2.4	Η Φορολογική Λογιστική των Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων	65
2.5	Συστήματα Αγροτικής Λογιστικής	68
2.5.1	Εισαγωγή	68
2.5.2	Η απλογραφική αγροτική λογιστική	70
2.5.3	Το σύστημα του E. Laur: Βελτιωμένη ή Στατιστική Απλογραφία	71
2.5.4	Τα Συστήματα Τήρησης των Λογαριασμών της Αγροτικής Λογιστικής γενικώτερα	72
2.5.5	Το Χρηματοοικονομικό Σύστημα Εισροών-Εκροών των καθηγητών Giles και Stansfield	77
2.6	Οι Ειδικοί για την Αγροτική Λογιστική Λογαριασμοί	79
2.6.1	Απολήψεις σε είδος	79
2.6.2	Αξίες στη γη (Γεωργικά προϊόντα υπό παραγωγή)	80
2.6.3	Έγγειες Βελτιώσεις	81
2.6.4	Λογαριασμοί (ιδιο-) παραγωγής ακινητοποιήσεων	81
2.6.5	Zώα Πάχυνσης	82
2.6.6	Αποθέματα	82
2.6.7	Ο λογαριασμός «Σπόροι» ή «Αποθήκη Σπόρων»	83
2.6.8	Ο λογαριασμός «Μισθοί και Ημερομίσθια»	83
2.6.9	Πληρωμές για εργασίες τρίτων	83
2.6.10	Τόκος	84
2.6.11	Δαπάνες Συντήρησης - Επισκευών	84
2.6.12	Τα ασφάλιστρα	85
2.6.13	Διάφορα άλλα γενικά έξοδα	85
2.6.14	Λογαριασμός «Οικιακή Οικονομία»	85
2.6.15	Άλλοι Ειδικοί Λογαριασμοί	86
2.6.16	Η Σύνθεση των Αποτελεσματικών Λογαριασμών Εκμετάλλευσης	87
2.7	Αγροτική Λογιστική και Γεωργοοικονομική Έρευνα	89

2.8	Η Εφαρμογή του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου στη Γεωργία	90
2.9	Η Απογραφή.....	91
2.9.1	Χρόνος πραγματοποίησης της απογραφής.....	91
2.9.2	Τρόπος πραγματοποίησης της απογραφής	92
2.9.3	Η Αγροτική Απογραφή και το Βιβλίο Απογραφών.....	93
2.10	Ο Ισολογισμός των Αγροτικών Επιχειρήσεων	94
2.11	Οι Σχέσεις μεταξύ των Λογιστικών (- Χρηματοοικονομικών) Καταστάσεων	96
2.12	Το Ζήτημα της Ανάπτυξης των Ζώων και η Κτηνοτροφική Λογιστική: Μία Πρώτη Προσέγγιση	106
2.13	Παραδείγματα/Case Studies	112
2.13.1	Παράδειγμα (άσκηση λυμένη)	112
2.13.2	Παράδειγμα (άσκηση λυμένη)	114
2.14	Ερωτήσεις 2 ^{ου} Μέρους	120
2.15	Βιβλιογραφία 2 ^{ου} Μέρους	121

ΜΕΡΟΣ 3^ο

Η ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΟΣΤΟΥΣ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ ΚΑΙ Η ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

3.1	Η Θεωρία της Οργανικότητας της Αγροτικής Εκμετάλλευσης	125
3.2	Η Μέθοδος Κοστολογικής Ανάλυσης του Μεικτού Περιθωρίου Συνεισφοράς	126
3.3	Κόστος - Κοστολόγηση Αγροτικών Προϊόντων	130
3.3.1	Σημασία και Σκοποί	130
3.3.2	Τα στοιχεία κόστους των αγροτικών προϊόντων.....	133
3.4	Τα Αναλυτικά Στοιχεία του Κόστους Παραγωγής Αγροτικών Προϊόντων	137
3.4.1	Γενικά	137
3.4.2	Λογαριασμοί καλλιεργειών.....	139
3.4.2.1	Λογαριασμοί γεωργικής παραγωγής	139
3.4.2.2	Προκαταβολές καλλιέργειας	142
3.4.2.3	Η εκτίμηση δαπανών των ιδιοπαραγώγων και ιδιοαναλισκομένων προϊόντων.....	143
3.4.2.4	Η κοστολογική αμοιβή της ανθρώπινης εργασίας	143

3.4.2.5	Οι δαπάνες της μηχανικής εργασίας	144
3.5	Αγροτικοί Προϋπολογισμοί και Προϋπολογιστικοί Έλεγχοι.....	145
3.6	Το Συνδεδεμένο ή Από - Κοινού Κόστος, Συμπαράγωγα και Παραπροϊόντα της Αγροτικής Παραγωγής.....	153
3.7	Γεωργοοικονομικοί Δείκτες.....	155
3.7.1	Γενικά	155
3.7.2	Ο δείκτης παραγωγικότητας της εργασίας	156
3.8	Δίκτυο Γεωργικολογιστικής Πληροφόρησης	157
3.8.1	Γενικά	157
3.8.2	Η λογιστική παρακολούθηση ως πηγή πληροφοριών για τα όργανα της ΚΑΠ της Ε.Ε.	158
3.8.3	Το Δίκτυο Γεωργικής Λογιστικής Πληροφόρησης	159
3.8.4	Η οργανωτική δομή του RICA.....	160
3.8.5	Η ορολογία που χρησιμοποιεί το Δίκτυο Γεωργικής Λογιστικής Πληροφόρησης (RICA).....	160
3.9	Συγκριτική Ανάλυση.....	163
3.10	Case Studies (Ασκήσεις/Παραδείγματα Λυμένες)	166
3.10.1	Αναλυτική Αγροτική Λογιστική με χωριστά αποτελέσματα εκμετάλλευσης, ενσωματωμένη στη Γενική Λογιστική.....	166
3.10.2	Αναλυτική Λογιστική ενσωματωμένη στη Γενική Λογιστική. Παράδειγμα - Case Study επιμερισμού των εμμέσων δαπανών	168
3.10.3	Άσκηση (- Case Study) Κοστολογικής Μελέτης.....	171
3.10.4	Άσκηση επί Κοστολόγησης Συμπαραγώγων.....	178
3.10.5	Άσκηση επί Κοστολογήσεως Ποικιλιών ενός Προϊόντος	180
3.11	Ερωτήσεις & Ασκήσεις 3 ^{ου} Μέρους	181
3.12	Βιβλιογραφία 3 ^{ου} Μέρους	182

ΜΕΡΟΣ 4^ο

ΔΑΣΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ

4.1	Εισαγωγή.....	187
4.2	Ιστορική Αναδρομή	191
4.3	Τα Χαρακτηριστικά Γνωρίσματα των Δασικών Επιχειρήσεων	192
4.4	Σχεδιασμός, Έλεγχος και Στόχοι Δασικών Επιχειρήσεων	194
4.5	Το Δασικό Κεφάλαιο (Capital forestier, forest capital)	195
4.6	Η Αναλυτική Λογιστική των Δασικών Εκμεταλλεύσεων	196
4.7	Αποτίμηση Αξίας Δάσους	198

4.7.1	Εισαγωγή	198
4.7.2	Ιστορική Εξέλιξη της Εκτιμητικής των Δασών	199
4.7.3	Το Επιτόκιο Προεξόφλησης/Αναγωγής σε Κ.Π.Α.	200
4.7.4	Μέθοδοι Υπολογισμού της Αξίας ενός Δάσους.....	202
4.7.4.1	Το Δάσος ως Κεφάλαιο Σύνθετου Τοκισμού	202
4.7.4.2	Η Αξία Αναμονής	202
4.7.4.3	Η Οικονομολογιστική Μέθοδος Αποτίμησης	203
4.8	Προσεγγίσεις στην Απόσβεση της Αξίας Του Δάσους.....	204
4.9	Οι Προσόδοι της Δασοπονίας.....	204
4.10	Ανακεφαλαίωση	205
4.11	Βιβλιογραφία 4 ^{ου} Μέρους	205

ΜΕΡΟΣ 5^ο

ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ

5.1	Το Ζωικό Κεφάλαιο (Capital betail, livestock population, animal capital)	209
5.2	Η Αποδοτικότητα του Ζωικού Κεφαλαίου	210
5.3	Αποτίμηση Αξίας των Ζώων	210
5.4	Η Απόσβεση της Αξίας των Ζώων.....	211
5.5	Η Αποτίμηση των Προς Πώληση Ζώων (ως Απόθεμα Εμπορεύσιμου Είδους)	213
5.5.1	Η Μέθοδος της Μέσης Τιμής Κτήσεως (Average Cost Price Method)	213
5.5.2	Αποτίμηση με Βάση την Τιμή (Κόστος) Αγοράς	214
5.5.3	Αποτίμηση με Βάση την Τιμή Κόστους	214
5.5.4	Αποτίμηση με Βάση την Τιμή Πώλησης	214
5.5.5	Αποτίμηση με Βάση την Τρέχουσα Τιμή Αντικατάστασης	214
5.6	Πρόβλημα – Case Study. Ταξινόμηση στοιχείων κόστους, Εξίσωση κόστους σε συνεταιριστική μονάδα επεξεργασίας κρέατος	215
5.7	Πρόβλημα – Case Study. Κατανομές (Επιμερισμοί) Κοινού Κόστους σε Χοιροτροφείο	216
5.8	Βιβλιογραφία 5 ^{ου} Μέρους	217

ΜΕΡΟΣ 6^ο

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΤΙΚΗ

6.1	Εισαγωγή.....	221
6.2	Εκτίμηση του Εδάφους (Χωράφια)	223
6.3	Η Αποτίμηση Εγγείων Βελτιώσεων	227
6.4	Εκτίμηση Κτιρίων (αγροτικής χρήσης)	229
6.5	Εκτίμηση Φυτικού Κεφαλαίου	231
	6.5.1 Γενικά	231
	6.5.2 Η Εκτίμηση Μονίμων Φυτειών.....	233
	6.5.3 Η Εκτίμηση Καλλιεργειών	234
6.6	Η Εκτίμηση του Ζωικού Κεφαλαίου	236
6.7	Τα Αγροτικά Μηχανήματα, Μεταφορικά Μέσα και Εργαλεία	237
6.8	Ο Κανόνας της Αποτίμησης σε Τιμή Χαμηλότερη μεταξύ Τιμής Κτήσεως και Τιμής Ημέρας	238
6.9	Η Εκτίμηση Αγροκτημάτων	238
6.10	Η Απόσβεση στην Αγροτική Εκμετάλλευση	240
6.11	Ανακεφαλαίωση της Αγροτικής Εκτιμητικής	241
6.12	Ασκήσεις επί των Αποσβέσεων, με τις Λύσεις – Απαντήσεις τους	242
6.13	Ασκήσεις Αγροτικής Αποτιμητικής, με τη Λύση τους	244

ΜΕΡΟΣ 7^ο

Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

7.1	Εισαγωγή.....	249
7.2	Οικονομικά Χαρακτηριστικά των Γεωργικών Συνεταιρισμών	250
7.3	Νομικά Χαρακτηριστικά των Γεωργικών Συνεταιρισμών	252
7.4	Τα (Λογιστικά) Βιβλία των Συνεταιρισμών	254
7.5	Η Γενική (Χρηματοοικονομική) Λογιστική των Συνεταιρισμών	256
7.6	Η Σύσταση των Συνεταιρισμών	257
7.7	Μεταβολές του Κεφαλαίου των Συνεταιρισμών.....	264
7.8	Η Διάθεση των Αποτελεσμάτων της Συνεταιριστικής Χρήσεως	276
	7.8.1 Η διανομή κερδών	276
	7.8.2 Κατανομή ζημιών	279
7.9	Λύση και Εκκαθάριση των Συνεταιρισμών.....	280
7.10	Οι Συνεταιριστικές Ανώνυμες Εταιρείες	281
7.11	Οι Αγροτικοί Πιστωτικοί Συνεταιρισμοί και οι Συνεταιριστικές	

Τράπεζες	283
7.12 Ανάλυση των Λογιστικών Τεχνικών των Συνεταιρισμών	284
7.13 Τα Ειδικά Κεφάλαια των Συνεταιρισμών	285
7.14 Τα Πλεονάσματα και τα Αποθεματικά των Συνεταιρισμών.....	286
7.15 Η Φύση και η Συγκρότηση του Συνεταιριστικού Κεφαλαίου.....	289
7.16 Τα Δανεικά Κεφάλαια των Συνεταιρισμών.....	291
7.17 Υπόδειγμα Παρέμβασης Συμβούλων Διαχείρισης (Management Consultants) σε ένα Συνεταιρισμό Εφοδιασμού και Εναποθήκευσης Σιτηρών.....	291
7.17.1 Εισαγωγή	291
7.17.2 Μελέτη του Οικονομικού Πλαισίου.....	294
7.17.3 Μελέτη της δομής του συνεταιρισμού.....	296
7.17.4 Χρηματοοικονομική μελέτη και μελέτη της αποδοτικότητας	298
7.18 Ο Αγροτοβιομηχανικός Συνεταιρισμός.....	299
7.19 Η Κοινοπραξία Συνεταιρισμών	300
7.20 Ερωτήσεις 7 ^{ου} Μέρους	300
7.21 Βιβλιογραφία 7 ^{ου} Μέρους	301

ΜΕΡΟΣ 8^ο

ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

8.1 Εισαγωγή.....	305
8.2 Νομική Ανάλυση των Συνεταιρισμών	306
8.3 Ίδρυση του Συνεταιρισμού. Το Καταστατικό	307
8.4 Λογιστικά και Άλλα Βιβλία των Συνεταιρισμών. Μητρώο Συνεταίρων. Αρχείο.	308
8.5 Τα Κεφάλαια του Συνεταιρισμού και η Συνεταιρική Μερίδα. Η Συνεταιρική Εισφορά	309
8.6 Η Συνεταιρική Ευθύνη	310
8.7 Οι Γεωργικοί Συνεταιρισμοί στην Ε.Ο.Κ.	311
8.8 Άσκηση (- Case Study) επί του Ταμιακού Προϋπολογισμού (Case Budgeting)	312
8.9 Βιβλιογραφία 8 ^{ου} Μέρους	314

ΜΕΡΟΣ 9^ο

ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ 41

9.1	Το Ιστορικό.....	317
9.2	Η Αναγκαιότητα για ένα Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο επί των Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων	318
9.3	Η Μέτρηση της Ακριβοδίκαιης Αξίας των Βιολογικών Στοιχείων του Ενεργητικού έναντι του Κόστους των	322
9.4	Ανακεφαλαίωση – Συμπεράσματα – Υποδείξεις	328
9.5	Βιβλιογραφία 9 ^{ου} Μέρους	329

ΜΕΡΟΣ 10^ο

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ

10.1	Καθαρό Γεωργικό Εισόδημα.....	333
10.2	Συντελεστής Παραγωγής Ιδίου Εδάφους	333
10.3	Συντελεστής Παραγωγής Ιδίας Εργασίας.....	334
10.4	Συντελεστής Παραγωγής Ιδίου Κεφαλαίου	334
10.5	Κέρδος ή Ζημία Γεωργικής Εκμετάλλευσης	335
10.6	Τρόπος Υπολογισμού του Καθαρού Γεωργικού Εισοδήματος	335
10.7	Διαδικασία Εφαρμογής	336
Παράρτημα Α'		341
Ευρετήριο		345

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ Β' ΤΟΜΟΥ

Σύνοψη - Προλεγόμενα359

ΜΕΡΟΣ 1^ο

1.1	Εισαγωγή.....	363
1.2	Η Αρχική Εξέλιξη της Αγροτικής Οικονομικής	364
1.3	Ιστορία της Αγροτικής Λογιστικής	365
1.4	Ποια τα Ζητήματα Έρευνας της Οικονομικής των Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων και της Αγροτικής Λογιστικής	368
1.5	Θεωρητικές Εξέλίξεις στην Αγροτική Λογιστική και η Αξιοποίησή τους: Ανασκόπηση	371
1.6	Το Δίκτυο Λογιστικών Δεδομένων για Αγροτικές Εκμεταλλεύσεις της Ε.Ε. (ή FADN)	374
1.7	Οι Λογιστικές Βάσεις και Πολιτικές με το FADN και το Δ.Λ.Π. 41	377
1.7.1	Λογιστική Πολιτική	377
1.7.2	Τα Στοιχεία του Ενεργητικού και η Αποτίμησή τους	378
1.7.3	Πως «αναγνωρίζονται» τα έσοδα	380
1.7.4	Περί εξόδων της αγροτικής επιχείρησης	380
1.7.5	Περί λογιστικών καταστάσεων	381
1.8	Η εκτίμηση του πόσο ανεπαρκείς είναι οι αποδόσεις αγροτικών εκμεταλλεύσεων	384
1.9	Το Αγροτικό Εισόδημα και η Φορολογία του	385
1.10	Αντιδιαστολή των Όρων Επιχείρησης και Εκμετάλλευσης	389
1.10.1	Εννοιολογικό Πλαίσιο	389
1.10.2	Διάρθρωση των Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων	392
1.11	Η Ανάλυση κατά Κλάδο Εκμετάλλευσης	394
1.12	Το Κόστος ως Συνάρτηση του Μεγέθους	399

1.12.1	Αντιπαραβολή του Κόστους των Διαφόρων Κλάδων Παραγωγής	400
1.12.2	Χρονική Παρακολούθηση του Κόστους της Αυτής Καλλιέργειας.....	401
1.12.3	Καθορισμός της Φθίνουσας Σχέσης των Δαπανών ως προς την Έκταση της Καλλιέργειας.....	401
1.12.4	Αναγωγή των Συστατικών Στοιχείων του Κόστους σε Εκατοστιαία Αναλογία	402
1.13	Το Πρόβλημα των Συνδεδεμένων Δαπανών	403
1.14	Η Ενσωμάτωση του Τόκου, Αδιακρίτως Προέλευσης των Κεφαλαίων, στο Παραγωγικό Τίμημα.....	406
1.15	Αποτίμηση Συνολικής Αξίας Αγροτικής Επιχείρησης.....	409
1.15.1	Εισαγωγή	409
1.15.2	Ο Κανόνας Εύρεσης της Αξίας διά Κεφαλαιοποίησης Ελπιζομένης Προσόδου (Ertragswert)	409
1.16	Οι Καλύτερες Πρακτικές Τήρησης Βιβλίων.....	410
1.17	Ανακεφαλαίωση – Συμπεράσματα.....	412

ΜΕΡΟΣ 2^ο

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ (CASE STUDIES)

- 1^η Άσκηση – Case Study..... 415
Λύση 1^{ης} Άσκησης – Case Study..... 416
- 2^η Άσκηση – Case Study..... 418
Λύση 2^{ης} Άσκησης – Case Study..... 419
- 3^η Άσκηση – Case Study..... 422
Λύση 3^{ης} Άσκησης – Case Study 423
- 4^η Άσκηση – Case Study..... 424
Λύση 4^{ης} Άσκησης – Case Study..... 425
- 5^η Άσκηση – Case Study (Μέρος Α')..... 425
Λύση 5^{ης} Άσκησης – Case Study..... 426
- 6^η Άσκηση – Case Study..... 427
Λύση 6^{ης} Άσκησης – Case Study..... 427
- 7^η Άσκηση – Case Study (Μέρος Β' 5^{ης} Άσκησης), 428
Λύση 7^{ης} Άσκησης – Case Study..... 428

• 8η Άσκηση – Case Study.....	429
Λύση 8ης Άσκησης – Case Study.....	429
• 9η Άσκηση – Case Study.....	430
Λύση 9ης Άσκησης – Case Study.....	431
• 10η Άσκηση – Case Study.....	431
• 11η Άσκηση – Case Study.....	432
Λύση 11ης Άσκησης – Case Study.....	432
• 12η Άσκηση – Case Study.....	433
Λύση 12ης Άσκησης – Case Study.....	434
• 13η Άσκηση – Case Study.....	435
Λύση 13ης Άσκησης – Case Study.....	436
• 14η Άσκηση – Case Study	437
Λύση 14ης Άσκησης – Case Study.....	438
• 15η Άσκηση – Case Study.....	439
Ευρετήριο	441

Βιβλιογραφία

A. στα Αγγλικά	443
B. στα Γαλλικά	449
Γ. στα Γερμανικά	449
Δ. στα Ιταλικά	449
E. στα Ελληνικά	449
Γενικά Περιεχόμενα	451
Βιβλιογραφία του συγγραφέα	453
Συνοπτικό Βιογραφικό του συγγραφέα	455